

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 1. juni 2022
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Ted Rosenbaum
Sagsnr.: 2022-0037-0154
Dok.: 2461251

Besvarelse af spørgsmål nr. 13 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Effektivisering af straffesagskæden og nævnsprocessen m.v. i Ungdomskriminalitetsnævnet, øget adgang til videregivelse og optagelse af fotografier, forbedring af politiets muligheder for efterforskning m.v.) (L 182)

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 13 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Effektivisering af straffesagskæden og nævnsprocessen m.v. i Ungdomskriminalitetsnævnet, øget adgang til videregivelse og optagelse af fotografier, forbedring af politiets muligheder for efterforskning m.v.) (L 182), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 31. maj 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Mattias Tesfaye

/

Thomas Højgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 13 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Eftektivisering af straffesagskæden og nævnsprocessen m.v. i Ungdomskriminalitetsnævnet, øget adgang til videregivelse og optagelse af fotografier, forbedring af politiets muligheder for efterforskning m.v.) (L 182):

”Vil ministeren i forlængelse af svar på spørgsmål 3 yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der indebærer, at børn og unge med kognitiv eller psykisk funktionsnedsættelse først kan henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet efter en konkret vurdering af det enkelte barn, f.eks. af barnets eller den unges modenhed og personlige egnethed, og om barnet eller den unge er i stand til at forstå sagsprocessen i Ungdomskriminalitetsnævnet?”

Svar:

1. Med lovforslaget lægges der op til at indsætte en ny bestemmelse i ungdomskriminalitetslovens § 36 a, der giver mulighed for, at børn og unge med svær nedsat psykisk funktionsevne kan undtages fra at få deres sag behandlet ved Ungdomskriminalitetsnævnet.

Det foreslås i § 36 a, stk. 1, 1. pkt., at kommunen kan indstille til Ungdomskriminalitetsnævnet, at der ikke skal iværksættes foranstaltninger efter loven §§ 12-14 (straksreaktion, forbedringsforløb eller tvangsmæssig anbringelse) af hensyn til svært nedsat psykisk funktionsevne hos barnet eller den unge. Ungdomskriminalitetsnævnet træffer på baggrund af kommunens indstilling afgørelse herom, jf. den foreslåede bestemmelses 2. pkt., jf. pkt. 2.10.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i ungdomskriminalitetslovens § 36 a, stk. 2, at Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse efter stk. 1 kan træffes af formanden eller en næstformand på skriftligt grundlag. Der er tale om en konkret vurdering i forhold til, om svært nedsat psykisk funktionsevne hos barnet eller den unge med betydelig vægt taler for, at sagen ikke skal behandles af nævnet. Formanden eller en næstformand vil i den forbindelse kunne lægge vægt på de samme forhold, som kommunen kan lægge vægt på i forbindelse med sin indstilling efter stk. 1.

Det fremgår af pkt. 2.10.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at den foreslåede ændring indebærer, at kommunen under forberedelsen af sagen

og indstilling til Ungdomskriminalitetsnævnet vil skulle afdække barnets eller den unges særlige udfordringer, herunder barnets eller den unges eventuelle svært nedsatte psykiske funktionsevne, med henblik på at afklare, om der er behov for, at Ungdomskriminalitetsnævnet undtager barnet eller den unge fra behandling i nævnet, uanset at kriterierne i ungdomskriminalitetslovens § 2 formelt er opfyldt.

Ved ”svært nedsat psykisk funktionsevne” forstås særligt børn eller unge, hvis psykiske udviklingsniveau er langt fra aldersmæssigt svarende, således at barnets eller den unges udvikling, herunder særligt den pågældendes modenhed (dvs. evnen til at handle klogt, ansvarsbevidst og selvstændigt) og evne til at forstå konsekvensen af sine handlinger, er betydeligt hæmmet, jf. pkt. 2.10.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Målgruppen vil således bl.a. kunne omfatte børn og unge, der er diagnosticeret med infantil autisme, udviklingshæmning og lignende. Endvidere vil målgruppen kunne omfatte børn og unge, der er diagnosticeret med en opmærksomhedsforstyrrelse, eksempelvis ADHD eller autismspektrumforstyrrelse, men vil også kunne omfatte børn og unge, som har betydelige psykiske udfordringer, uden at der foreligger en psykiatrisk diagnose.

Ved vurderingen af, om et barn eller en ung har svært nedsat psykisk funktionsevne, lægges der op til, at der særligt kan lægges vægt på, om barnets eller den unges evne til at fungere i hverdagen afviger betydeligt fra en gennemsnitlig person på samme alder, og om barnet eller den unge vurderes at være kognitivt i stand til at forstå sagsprocessen i Ungdomskriminalitetsnævnet. Der vil ligeledes kunne lægges vægt på, om et forløb fastsat i Ungdomskriminalitetsnævnet vurderes at kunne have en positiv effekt på barnets eller den unges fremadrettede udvikling og bidrage til, at barnet eller den unge bringes ud af kriminalitet, eller om deltagelsen i nævnsmødet mv. omvendt vurderes at være en belastning for barnets eller den unges mentale helbred, herunder i lyset af allerede igangsatte indsatser efter f.eks. service-loven.

2. Det fremgår af Justitsministeriets devaluering ”Screening og Henvisning. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet” s. 67, at der i det empiriske materiale er en opfattelse af, at sagerne vedrørende børn og unge med svært nedsat psykisk funktionsevne ikke er formålstjenlige at behandle i Ungdomskriminalitetsnævnet. Det skyldes bl.a., at børnene og de unge ikke vurderes at være kognitivt i stand til at forstå sagsprocessen, og at

deltagelsen i nævnsmødet kan være en belastning for barnets eller den unges mentale helbred. Det skyldes desuden en opfattelse af, at børnene eller de unge i vidt omfang i forvejen modtager omfattende social støtte efter serviceloven, og at en afgørelse om forbedringsforløb med dertilhørende tilsyn ved Ungekriminalforsorgen vurderes at kunne forstyrre den allerede etablerede indsats. Et forbedringsforløb med dertilhørende tilsyn vurderes således ikke at kunne forbedre den kriminalpræventive indsats.

Det fremgår endvidere af devalueringen, at flere vurderer, at der omfangsmæssigt er tale om få sager, men anskuer det samtidig som et stort problem, at sagerne ikke kan undtages fra behandling i nævnet. Dette anses særlig relevant for den yngste målgruppe i tilfælde, hvor barnet eller den unge ikke vurderes at have en alderssvarende udvikling og derfor reelt ikke vurderes at opfylde alderskriteriet. Blandt en del af fagpersonerne i det empiriske materiale er der derfor et ønske om en mulighed for at kunne undtage sager vedrørende børn og unge med svært nedsat psykisk funktionsevne for behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet på baggrund af et individuelt skøn.

3. Det af spørgeren ønskede vil medføre, at kravet om, at barnet eller den unge skal have en ”svært nedsat psykisk funktionsevne” for at undtages nævnsbehandling, jf. den foreslåede § 36 a til ungdomskriminalitetsloven, ændres til ”nedsat psykisk funktionsevne”.

Som nævnt ovenfor, fremgår det af Justitsministeriets devaluering ”Screening og henvisning. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet”, s. 67, at der i det empiriske materiale er en opfattelse af, at sagerne vedrørende børn og unge med svært nedsat psykisk funktionsevne ikke er formålstjenlige at behandle i Ungdomskriminalitetsnævnet. Devalueringerne viser derimod ikke, at der er behov for at undtage børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne.

I Justitsministeriets devaluering ”Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet” fremgår det, at opfattelsen blandt de fleste nævnsmedlemmer er, at det i høj grad er muligt at tilrettelægge nævnsmødet individuelt. De fleste fagpersoner i det empiriske materiale tilkendegiver, at de har en opfattelse af, at der i høj grad bliver taget hensyn til barnet eller den unge og dennes nedsatte psykiske funktionsevne ved nævnsmøderne.

De tiltag, der nævnes som eksempler på individuel tilrettelæggelse af nævnsmøder, er ved at holde pauser, afkorte mødet, sørge for, at barnet eller

den unge har noget at holde hænderne beskæftiget med, strategisk placering af mødedeltagere, samt ved at nævnsmedlemmerne er meget eksplicite om de tidsmæssige rammer og om forløbet af mødet. Derudover nævnes det, at det planlægges, hvem der stiller spørgsmål til barnet eller den unge. Der er også få eksempler på, at der har været taget mere vidtgående hensyn til børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne på nævnsmøderne, herunder at barnet eller den unge er fritaget fra at deltage på mødet, jf. s. 56 til 59 i Justitsministeriets devaluering ”Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet”.

På den baggrund kan regeringen ikke støtte ændringsforslaget. Det bemærkes i øvrigt, at ændringsforslaget forudsætter nærmere overvejelser om, hvordan ”nedsat psykisk funktionsevne” skal defineres i forhold til ungdomskriminalitetsloven, herunder anvendelsesområde herfor og de hertil knyttede sundhedsfaglige temaer. Dette vil efter Justitsministeriets opfattelse ikke kunne ske inden for rammerne af et ændringsforslag.

4. Et ændringslovforslag, som anført i spørgsmålet, kan dog udformes på følgende måde:

Æ n d r i n g s f o r s l a g **til**

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love.

(Effektivisering af straffesagskæden og nævnsprocessen m.v. i Ungdomskriminalitetsnævnet, øget adgang til videregivelse og optagelse af fotografier, forbedring af politiets muligheder for efterforskning m.v.) (L 182)

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af (...) tiltrådt af (...)

Til § 6

1) I den under *nr. 16* foreslåede § 36 a ændres »svært nedsat psykisk funktionsevne« til »nedsat psykisk funktionsevne eller manglende modenhed eller egnethed«

[Ændring af mulighed for at undtage børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne fra nævnsbehandling]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i ungdomskriminalitetsloven som § 36 a, der giver mulighed for, at børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne eller manglende modenhed eller egnethed undtages fra at få deres sag behandlet ved Ungdomskriminalitetsnævnet.

Bestemmelsen medfører, at kommunen kan indstille til Ungdomskriminalitetsnævnet, at der ikke skal iværksættes foranstaltninger, jf. §§ 12-14 (straksreaktioner, forbedringsforløb eller tvangsmæssig anbringelse) af hensyn til nedsat psykisk funktionsevne eller manglende modenhed eller egnethed hos barnet eller den unge. Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse herom på baggrund af kommunens indstilling.

Kommunen vil under forberedelsen af sagen og indstillingen til Ungdomskriminalitetsnævnet skulle afdække barnets eller den unges særlige udfordringer, herunder barnets eller den unges nedsatte psykiske funktionsevne, samt modenhed og egnethed, herunder om barnet eller den unge vurderes at være i stand til at forstå sagsprocessen, med henblik på at vurdere, om der er behov for, at barnet eller den unges sag skal undtages fra at blive behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, uanset at kriterierne i lovens § 2 er opfyldt.